

[Udenrigsministeren]

Den danske ambassade i Washington har den 12. januar 1988 i besvarelse af den danske henvendelse modtaget et omfattende materiale fra det amerikanske udenrigsministerium. Materialet, der er klassificeret, er af Udenrigsministeriet videregivet til de relevante danske myndigheder. Herudover kan oplyses, at der fra amerikansk side i midten af november måned 1987 blev fremsat et tilbud om bistand fra amerikanske eksperter til gennemførelsen af den danske undersøgelse. Tilbudet er blevet fulgt op af kontakter mellem danske og amerikanske videnskabsmænd.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. S 443

Formanden:

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. S 443, der var stillet af Poulsgaard (FP) til statsministeren, den 27. januar 1988 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til statsministeren (19/1 88) af:

Poulsgaard (FP):

»Er det i overensstemmelse med regeringens økonomiske politik, at ulandsbistanden skal fastfryses i de næste fire år, som udenrigsministeren har udtalt?«

Begrundelse

Befolkningen har naturligvis krav på at få at vide, om udenrigsministeren udtaler sig på regeringens vegne eller det var som formand for Venstre.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om ændring af lov om begrænsning af energiforbruget i bygninger. (Tilskud til energibesparende foranstaltninger i pensionisters boliger).

Af boligministeren (Kofod-Svendsen).
(Fremsat 15/1 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Da Folketinget besluttede, at man ville undlade at nedsætte afgiften på benzin, var der et provenu på 80 mio. kr., som Socialdemokratiet foreslog skulle bruges til en ekstra varmhjælp til pensionister. SF og De Radikale fulgte dette forslag. Socialministeren fik pålagt at komme med et forslag om, hvordan disse penge kunne bruges. Det er altså det forslag, som boligministeren nu har fremsat.

Vi er enige med boligministeren i, at pengene kan bruges, som det foreslås. Det er en opfølgning af tidligere gode socialdemokratiske forslag, at man giver tilskud til energibesparende foranstaltninger både af samfundsmæssige og af bomæssige årsager. Der er også mange ældre, som bor i – for de flestes vedkommende – de dårligst isolerede boliger og meget typisk også i egne boliger. Et tilskud som foreslået på 50 pct. af udgifterne til at energiforbedre disse boliger er der ingen tvivl om vil kunne sætte nogle nødvendige og nogle samfundsmæssige arbejder i gang. Pengene er derfor mere samfundsvenligt brugt på denne måde frem for udelukkende at give dem til varmhjælp. Men det efterlader et spørgsmål: Hvorfor er det kun pensionister i egen bolig, der skal have denne mulighed for at komme til at bo i en mere energivenlig bolig? Mange pensionister bor jo i lejeboliger og i mange tilfælde i den dårligste boligmasse, og de har behov for at få en stor økonomisk varmhjælp. Den kunne man også i de samme tilfælde bruge til isolering af boligerne.

Vi er da helt med på, at dette tilskud ikke skal gives til ejerne af udlejningsboliger, men selvfølgelig til beboerne. Derfor vil vi godt stille forslag om, at man undersøger de tilfælde, hvor der foretages de samme energibesparende foranstaltninger i en udlejningsejendom. I mange tilfælde er pensionisterne måske dér, hvor man selv skal bestemme, om sådanne forbedringer skal udføres, i flertal, og hvis de stemmer nej til en forbedring, opnår man altså ikke, at ejendommen bliver forbedret, hvorfor beboerne fortsat skal have megen varmhjælp.

Hvis man kunne sige til pensionisterne: Den merleje, som bliver pålagt jer ved, at boligen bliver energiforbedret, vil vi betale fra det offentlige side direkte som et yderligere tilskud til huslejen i stedet for at give den som et tilskud

[Svend Andersen]

til varmhjælp. Det mener vi er bedre for alle parter. Det er mere samfundsvenligt, det giver beskæftigelse, og det giver på længere sigt bedre boliger. Det er altså vores opfattelse, at pengene skal bruges ikke blot til dem, der bor i eget hus, men også til pensionister, der bor i dårligt isolerede boliger.

Svend Åge Petersen (KF):

Indtil udgangen af 1984 var der mulighed for at opnå statstilskud til udførelse af energibesparende foranstaltninger i egen bolig. Det var en ordning, som var medvirkende til, at særdeles mange mennesker fik foretaget en række forskellige foranstaltninger, der alle havde til formål at nedbringe energiforbruget til opvarmning og dermed nedbringe udgifterne for den enkelte og sandelig også for samfundet. Det var faktisk en god og også effektiv ordning.

Indtil nu har der været udbetalt mange millioner kroner som varmhjælp til pensionister, og det er også udmærket. Med dette lovforslag fra boligministeren lægges der op til, at der i 1988 skal anvendes yderligere 80 mio. kr. til energibesparende foranstaltninger i pensionisternes boliger, og det synes vi i Det Konservative Folkeparti at der er ganske meget perspektiv i at foreslå, for mange af de energibesparende foranstaltninger, der vil blive udført, vil medføre besparelser i energiforbruget af en sådan størrelsesorden, at udgifterne for den enkelte vil være tilbagebetalt i løbet af 3-6 år, afhængigt af, hvad det er for foranstaltninger, der kan og bør udføres.

Ud over at det vil medføre besparelser for den enkelte pensionist og for samfundet, vil det medføre en mængde arbejde for danske håndværkere og hovedsagelig med danskproducerede materialer.

Naturligvis vil det også medføre mere arbejde til danske energikonsulenter, og som noget meget væsentligt vil boligerne blive mere behagelige at bo i, samtidig med at forureningen fra vore energiproducerende anlæg vil blive tilsvarende formindsket.

Energikonsulentordningen, som har vist sig at være en særdeles effektiv og også meget fleksibel ordning, skal naturligvis også anvendes ved dette lovforslags praktiske udførelse. Som en sidebemærkning kunne jeg sige: Tænk, hvor meget vi kunne have sparet, og hvor meget hurtigere vi kunne være kommet af sted, hvis vi

havde brugt den samme ordning med konsulenter inden for miljøområdet i disse år i stedet for det, vi er i gang med: at ansætte i stribevis af miljømennesker i de forskellige forvaltninger! Men det var som sagt en bibemærkning. Konsulentordningen sikrer, at de mange investerede kroner anvendes på den bedst mulige måde, hvilket vil sige dér, hvor de anvendte beløb betales tilbage hurtigst muligt og på en sådan måde, at det ikke er til skade for den bygningskonstruktioner, som disse besparende foranstaltninger bliver udført i.

Ifølge lovforslaget vil der kunne ydes 50 pct. i tilskud til fornuftige energibesparende foranstaltninger op til en samlet sum på 40.000 kr., og det finder jeg er helt tilstrækkeligt til udførelse af de allervæsentligste arbejder, med andre ord: langt de fleste af de arbejder, der måtte være relevante i den enkelte bolig.

Under udvalgsarbejdet må vi have belyst, hvorfor ejerlejligheder ikke er medtaget i bemærkningerne til lovforslaget. Jeg går ud fra, at det er en forglemmelse.

I Det Konservative Folkeparti er vi indstillet på et meget hurtigt udvalgsarbejde, for så vidt jeg kan forstå, er det, vi taler om, penge, der skal bruges i indeværende kalenderår.

Pelle Voigt (SF):

Forslaget her er som bekendt et resultat af, at et flertal imod regeringen har fastholdt, at der ud over den allerede vedtagne varmhjælp skulle anvendes yderligere 80 mio. kr. til forbedring af varmhjælpen til pensionisterne, og det er vi som en væsentlig del af dette flertal selvsagt interesseret i at holde fast ved. Vi mener, det er vigtigt, at man kan give denne støtte til pensionisterne på en måde, som samtidig medvirker til at nedbringe energiforbruget, og at den offentlige hjælp, som vi giver, ikke udelukkende anvendes til glæde for fuglene – selv om vi også holder af dem – men i vid udstrækning kommer landet og de mennesker, det handler om, til gavn.

Men den konkrete udformning af forslaget synes vi rejser nogle problemer.

For det første har flertallet i et spørgsmål i forbindelse med Socialudvalgets behandling af dette antydnet, at det, man var interesseret i, var en ordning, der både omfatter ejer- og lejerboliger, mens det er ganske tydeligt her – og det argumenteres der også fra ministerens si-

[Pelle Voigt]

de for i forslaget – at dette udelukkende bør gælde ejerboliger. Vi mener ikke, at den argumentation er helt holdbar, og vi vil godt have den underkastet en nøjere granskning i Boligudvalget. Dels vil der nemlig være nogle af de pensionister, som er lejere, som i forslaget henvises til at løse deres problemer ved en forhøjet boligydelse, når der foretages isoleringsarbejder, dels vil nogle af disse pensionister ramme loftet for boligydelse, og endelig er det ikke sikkert, at alt isoleringsarbejde dækkes af kollektive beslutninger. Man kan f.eks. udmærket forestille sig, at nogle pensionister ville være interesserede i at få sat forsatsvinduer op i deres lejerbolig og betale det selv, så det ikke ville få nogen indvirkning hverken på huslejestørrelsen eller på boligydelsen. Men det korte af det lange er, at vi også på dette område ønsker ligestilling mellem lejere og ejere.

Vi synes også, der er et andet punkt i forslaget, som er uklart, og som kan have nogle meget uheldige virkninger, som vi må diskutere i udvalget. Det er dette, at det ikke står helt klart, hvordan denne ordning skal administreres – og administreres skal den jo. Hvis den skal administreres i sammenhæng med varnehjælpen i kommunerne, vil man løbe ind i nogle ganske betydelige problemer, fordi kommunerne i forvejen har fået pålagt nogle store ekstraudgifter til denne administration, og der er i en række kommuner i denne forbindelse nedskæringstiltag i gang i forbindelse med hele administrationen af ordningen med personlige tillæg. Vi skulle jo helst ende i den situation, at de penge, vi giver ud til en forbedring af pensionisternes vilkår, også når den samlede proces gøres op, rent faktisk bliver brugt til forbedring, og at en stor del af dem ikke går tabt i administration og det i praksis kommer til at føre til nedskæringer i kommunerne på andre områder.

Med disse bemærkninger vil jeg godt overlade forslaget her til behandling i udvalget, hvor det er mit håb at også det flertal, som har været med til at sikre disse 80 mio. kr., vil kunne samarbejde og også gerne samarbejde med regeringen om at få løst de problemer, vi har peget på her, og få forbedret forslaget, sådan at det kan blive endeligt vedtaget, så vi kan få stillet disse midler til rådighed.

Henrik Toft (V):

Venstre kan støtte lovforslag nr. L 146. Det

kan vi, fordi vi forudsætter, at der er nogle pensionister, der får gavn af det, og fordi vi forudsætter, at der samfundsmæssigt er en gevinst ved det.

Særlig i zone 4-områderne er der mange pensionister, som har haft problemer med deres varmeudgifter; derfor håber vi også, at dette lovforslag kan medvirke til at rette op på nogle af de skævheder, der er.

Jørgen Estrup (RV):

Lovforslaget har jo lidt karakter af en pligt-dans for boligministeren i og med, at et flertal før jul pålagde regeringen at afsætte yderligere 80 mio. kr. Derfor synes jeg egentlig også, at det havde været fornuftigt, om regeringen havde taget kontakt med de partier, som stod bag dette flertal; dermed tror jeg at vi måske var kommet et stykke nærmere en tilfredsstillende løsning på anvendelsen af de 80 mio. kr. i dag.

Jeg er enig med de tidligere ordførere, som har sagt, at dette forslag rummer problemer uanset de gode hensigter og uanset det fornuftige i at isolere yderligere i en række enfamilieshuse.

Problemet er dels, at man altså kun får enfamilieshusene med og ikke lejerboligerne. Jeg har forstået, at det er et afgrænsningsproblem i første omgang, men behovet for at isolere i lejerboliger er ganske åbenbart. Det er et af de områder, som i sin tid blev forsømt, da man ellers havde energitilskud, og jeg tror, det ville være overordentlig fornuftigt, hvis man nu fik etableret en mere generel ordning på dette område. Vi vil i hvert fald gerne være med til at kigge på i Boligudvalget, om dette kunne være anledningen til det. Det var det ene problem.

Det andet problem vedrører selve indretningen af det foreliggende forslag. Man skal altså forestille sig, at pensionister gennem et 50 pct.-tillæg skal kunne motiveres til at foretage energiinvesteringer, som reelt kun giver dem en meget lille økonomisk fordel, om overhovedet nogen, men som i hvert fald giver dem en ganske betydelig mængde besvær og ulejlighed.

Jeg tror ikke, man skal vente den store virkning af et sådant forslag. Hvis man bliver nødt til også efter arbejdet i Boligudvalget at indskrænke sig til at se på enfamilieshusene og formentlig også ejerlejlighederne, må det i hvert fald være oplagt, at man skal over i en tilskudsprocent, som er højere end de 50, måske helt op

[Jørgen Estrup]

til 100 pct., og så bliver man formentlig til gengæld nødt til at overveje en indefrysning af de fordele, som de pågældende ejere har fået.

I hvert fald er det vores opfattelse, at dette vil føre til meget lidt, og derfor tror jeg, at der er behov for et ganske intensivt udvalgsarbejde vedrørende indholdet af et sådant forslag, og det vil jeg gerne på Det Radikale Venstres vegne give tilsagn om at deltage i.

Bente Juncker (CD):

Da CD's ordfører i disse sager ikke kan være til stede, skal jeg sige følgende:

Lovforslaget, der her er til behandling, er ifølge bemærkningerne fremsat på baggrund af, at et flertal i Folketinget i december 1987 besluttede, at der ud over de 200 mio. kr. til varmeghjælp til pensionister skulle bruges 80 mio. kr. ekstra i 1988 til forbedring af varmeghjælpen.

I CD synes vi, det er en god idé at anvende denne del af hjælpen netop til den gruppe af boligejere, der er defineret i lovforslaget her. Dels er der tale om pensionister, der ofte har fået øgede boligudgifter i de senere år gennem en stigning i ejendomsskatterne, dels anvender man her et administrativt system, der tidligere har været brugt og altså er kendt i kommunerne.

I den forbindelse synes vi, det er en fordel, at denne ordning kobles på den eksisterende ordning med energikonsulenterne, fordi man på denne måde får den bedste prioritering af, hvilke foranstaltninger der bør have tilskud.

Ministeren siger i sin fremsættelse, at med forslaget vil pensionister have større mulighed for at blive boende i egen bolig. Det er en hensigt, vi i CD fuldt ud kan tilslutte os, og derfor vil vi medvirke positivt til en hurtig behandling i udvalget. Det skulle være muligt, netop fordi der er tale om tidligere gennearbejdede spørgsmål.

Pia Kjærsgaard (FP):

Energibesparelser er jo en fornuftig ting, og Fremskridtspartiet er positivt indstillet over for det foreliggende forslag.

Der er blot én hage ved dette forslag, nemlig at en stor del af pengene går til energikonsulenter. Forslaget fokuserer meget på disse konsulenter, og ethvert varmesyn vil blive honoreret fuldt ud.

Der er nok ingen tvivl om, at energikonsulenter er kvalificeret til at foretage de mange syn, men i samme moment må det ikke glemmes, at de ikke er nogen garant for, at deres rapport er dækkende. Det har vi jo set adskillige eksempler på. Disse konsulenter har intet ansvar for, at deres arbejde er fyldestgørende, men de kan altså få staten til at punge ud, og det er godt klaret af dem.

Jeg kan ikke se, hvorfor beboerne i et hus ikke kan få lov at sætte energibesparende ting i værk uden energikonsulenter. Hvorfor skal der hver gang udfærdiges en rapport lig den, mange allerede har liggende i skufferne?

I stedet for statsbetalte konsulenter kan der fastsættes områder, hvor der gives tilskud til pensionisternes energibesparelse. Det kan være forsatsvinduer, hulmursisolering eller anden husisolering, bygningsforbedringer i badeværelser m.v., hvor der går fra karbad til bruser. Der kan laves en lang liste over ting, som ikke behøver statsenergikonsulenters råd.

Vi skal også se på begrundelsen for at udelade tofamilieshuse, for det er ikke nemt at følge årsagen til, at de skal udelades. Kan ministeren ikke svare på det her, må vi have et svar i Boligudvalget.

Det fremgår også af forslaget, at ordningens administration skal varetages af kommunerne. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad ministeren mener kommunerne siger til det.

Det er jo stadig væk et spørgsmål, om kommunerne er indstillet på at afsætte penge til denne administration. Der er jo tale om en ekstraadministration, og ministeren har godt nok 80 mio. kr. klar – hvor de så end kommer fra – men spørgsmålet er, hvor mange der kan nå at få glæde af pengene, og hvad man vil gøre, hvis pengene forsvinder inden årets udgang.

Der er nok at se på, inden Fremskridtspartiet giver endelig tilslutning. Vi vil dog strække os langt for at hjælpe pensionister, der har behov for energiforanstaltninger. Om det bliver dette forslag, der går igennem, eller en anden udgave, vil udvalgsarbejdet afklare.

Så har jeg til sidst en bemærkning til boligministeren. Når man sidder og kigger på regnestykket, som følger med forslaget, viser det sig, at hvis der er 9.000 boliger, der skal have energiforbedringer, bliver der kun 5.000–6.000 kr. i tilskud til hver bolig og ikke 20.000 kr., som ministeren foreslår som maksimum. Resten af de

[Pia Kjærsgaard]

80 mio. kr. spises måske op af statskonsulenterne. Kan ministeren give et bud på, hvor meget udgiften til energikonsulenter vil andrage?

Jørgen Tved (FK):

De 80 mio. kr., som fru Pia Kjærsgaard ikke rigtig vidste hvor kom fra, er et resultat af nogle aftaler, der blev indgået om, at man undlod at nedsætte benzinafgifterne, og i stedet skulle provenuet, nemlig de 80 mio. kr., gå til varmehjælp til pensionister.

I diskussionen den 15. december om denne sag, hvor jeg vistnok håned SF og andre for det forslag, de havde fremsat, sagde fru Birthe Hansen, at man skulle undersøge mulighederne for at isolere både ejer- og lejerboliger, og nu har man altså fundet frem til en model, hvorved kun en meget lille del af pensionisterne får gavn af disse 80 mio. kr., nemlig kun dem, der sidder i et enfamilieshus, mens de mange lejere, som bor i storbyerne i nogle gamle huse, som deres ejere ikke har holdt i stand, og som varmer op ved hjælp af petroleum, bliver ladet i stikken.

Der var nok al mulig grund til at sige til dem, der dengang stod fadder til forslaget om at undlade at nedsætte benzinafgifterne, at det havde måske været nemmere, om man havde nedsat disse afgifter og så fremsat et forslag om, at der skulle indføres nogle energibesparende foranstaltninger, som bl.a. kunne gå på isolering af enfamilieshuse, både pensionisters og andres. Man kunne have sat alvorligt ind på, at husejerne i byerne overholdt deres vedligeholdelsespligt og sørgede for, at deres ejendomme var i sømmelig stand, og skulle der foretages yderligere isoleringer – og det kunne der være god grund til de allerfleste steder – måtte de selv betale pengene.

Som jeg ser det nu, synes jeg nok, der er nogle, der er taget på den tungeste del af ryggen, og at pensionisterne, i hvert tilfælde i større tal, får meget lidt glæde af de 80 mio. kr.

Vi synes, det er et rigtig dårligt forslag, boligministeren er kommet med, og vi vil godt opfordre ham til lidt oftere at tage på sightseeing rundt i storbyerne og lægge mærke til, hvordan folk bor, når de bor til leje hos bolighajer og boligspekulanter.

Vi ved, at boligministeren for nylig har været på Vesterbro, men det er jo ikke det eneste sted, man mishandler mennesker med nogle helt urimelige boligforhold. Jeg tror dog, at boligmini-

steren dér har fået dokumenteret, at der virkelig bor mennesker under forhold, der i allerhøjeste grad giver anledning til at gribe ind, både når det drejer sig om at hjælpe med varmeudgifterne, og når det drejer sig om at hjælpe dem med at få deres husejere til at holde ejendommene i en nogenlunde sømmelig stand. Hvis man vover sig op i en af disse lejligheder, skal man holde på hat og briller, for der er ofte så meget gennemtræk, at det kan være næsten umuligt at varme lejligheden op.

Men det er altså ikke dem, man kommer til hjælp med forslaget, så hvis det var for at hjælpe de vanskeligst stillede, har man ikke opnået noget som helst, og man har heller ikke opnået det, som bl.a. SF's ordfører sagde, da sagen var til behandling den 15. december.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Jeg vil gerne begynde med at takke for de venlige bemærkninger, der har lydt fra flere af ordførernes side. Så er der nogle, der har haft principielle positive betragtninger og en del spørgsmål, også spørgsmål af mere kritisk art. Jeg skal prøve at kommentere i hvert fald nogle af de ting, der er blevet nævnt.

Der er for det første rejst spørgsmålet om afgrænsningsproblematikken, og derom vil jeg gerne sige, at det er meget begrænset, hvad der kan gennemføres i en enkelt lejlighed. Der kan være tale om forsatsvinduer, men ellers tror jeg faktisk, det vil være ganske svært. Dertil kommer forholdet til lejelovgivningen, som er til hinder for, at en enkelt lejer kan gennemføre ændringer som f.eks. at isolere tag eller ydervægge. Jeg vil endelig sige, at i de tidligere tilskudsordninger har det altid været ejeren af en udlejningsejendom, der har kunnet få tilskud. Det vil jeg gerne sige som en information.

Det er klart, at denne afgrænsningsproblematik må vi se på under udvalgsarbejdet, men jeg vil lige nævne allerede her, hvad der er af problemer, og vi har også sagt, at dette forslag naturligvis skal ses i sammenhæng med de forbedringer af varmetilskuddet, som socialministeren er kommet med.

Så spurgte fru Pia Kjærsgaard: Hvorfor i det hele taget energikonsulenter? Når vi har lagt vægt på det, er det for at sikre os, at de foranstaltninger, man måtte foreslå, ikke medfører råd- eller svampeskader. Vi har flere eksempler på, hvordan en stærk isolering har haft nogle

[Boligministeren]

uheldige virkninger, og derfor har vi lagt vægt på at få en sagkyndig vurdering af hvert enkelt hus, når vi fra det offentliges side er parat til at yde tilskud.

Så blev der spurgt, hvad en energikonsulent koster. Jeg kan ikke give et mere præcist svar, end at vi i dagens pris regner med maksimum 2.000 kr. for et standardhus. Har man en rapport i forvejen, bliver det naturligvis væsentlig billigere at få en ajourført vurdering.

Det var nogle af de konkrete spørgsmål, og jeg mener, at jeg med besvarelsen af dem i hvert fald har prøvet at belyse nogle af de problemer, der blev rejst under førstebehandlingen.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Der var mange flere spørgsmål, men dem vil jeg i stedet for stille gennem Boligudvalget.

Jeg må gøre ministeren opmærksom på, at de energikonsulenter, som ministeren taler så stærkt for, har virket i flere år. Ministeren må være klar over, at selv om der foreligger en energiattest, giver det absolut ingen garanti. Ministeren må da vide, at der i adskillige sager ikke gælder nogen garanti, selv om tingene er blevet kontrolleret, godkendt og accepteret af energikonsulenterne. Det er derfor, vi i Fremskridtspartiet mener, at det er en temmelig overflødig foranstaltning, som koster skatteborgerne nogle penge, som ikke burde gives ud.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Nu er det ikke ukendt, at man i Fremskridtspartiet ofte udtaler sig om ting, man ikke kender noget til. Jeg har arbejdet i en lejerforening som sagsbehandler i mange år, og jeg vil godt støtte, at man sætter folk til at behandle spørgsmål om isolering osv., der virkelig har forstand på tingene. Mange af de første isoleringer, der blev foretaget, især i den ældre boligmasse, gav så mange svampeangreb, at husene ofte var, jeg havde nær sagt ved at falde sammen. De blev udført af håndværkere, der naturligvis ud fra en god vilje gjorde, hvad de mente var rigtigt, men uden at man tager eksperterne med på råd, går den slags arbejde ikke, så kan man gøre mere skade end gavn. Det kan godt være, at det er det, Fremskridtspartiet egentlig vil. Men hvis tingene skal gøres ordentligt og forsvarligt, bli-

ver man nødt til at spørge nogle af de mennesker, der har forstand på tingene.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Nu er Fælles Kurs' sans for bureaukrati og en masse ekstra ansatte i statens tjeneste jo ikke noget nyhedsfænomen, heller ikke efter at Fælles Kurs blev dannet. Jeg går ud fra, at hr. Jørgen Tved i sin fortid har haft nøjagtig samme opfattelse af tingenes tilstand.

Men det, jeg hævder her, er, at der ikke er nogen grund til at ansætte energikonsulenter, når der alligevel ikke er nogen garanti for, at den attest, der bliver udstedt, dækker de skader, som hr. Jørgen Tved også har omtalt. Det er efter min mening et overflødigshorn.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg kan kun bekræfte, hvad hr. Jørgen Tved gav udtryk for, at Fremskridtspartiet tit taler om noget, de ikke har en pind forstand på. Men at de også er løgnagtige, er så noget andet. Det, fru Pia Kjærsgaard gav udtryk for, var, at Fælles Kurs gik ind for, at der skulle ansættes flere i den offentlige sektor.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at Fælles Kurs er det eneste parti i dette Folketing, der går ind for en total afvikling af militæret. Det betyder, at 38.000 mand fjernes fra den offentlige sektor, hvorimod Fremskridtspartiet går ind for, at der skal ansættes endnu flere inden for militæret. Det vil sige, at der ingen harmoni er i fru Pia Kjærsgaards udtalelser.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg vil næsten tro, at man også i Fremskridtspartiet har bemærket, at der er forsikringselskaber, som efterhånden opsiger svampeforsikringen i nogle af de ældre ejendomme, fordi de er blevet isoleret forkert uden brug af energikonsulenter osv. Disse mennesker har lært af de første erfaringer, man gjorde med de energibesparende foranstaltninger; derfor er det vigtigt, at man støtter sig på deres ekspertise, og det er måske det eneste fornuftige, der er i det forslag, boligministeren har fremsat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 164:

Forslag til lov om ændring af lov om en realrenteafgift af visse pensionskapitaler m.v. (Fusion, fission og opløsning af visse samejeforhold m.v.).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 14/1 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Stavad (S):

Så vidt vi kan se, er ministerens forslag uden problemer, så hvis ikke der dukker uventede ting op under udvalgsbehandlingen, kan ministeren forvente Socialdemokratiets tilslutning til det.

Det ville måske ikke have været for meget, da vi jo er forligspartnere vedrørende realrenteafgiften, om ministeren lige havde givet en kort orientering om, at dette forslag kom; men lad os ikke være smålige. Jeg tror, det er et rigtigt forslag, og som sagt kan man forvente en positiv medvirken fra Socialdemokratiets side.

Aggaard (KF):

Fra konservativ side skal vi også udtrykke stor tilfredshed med dette forslag, og dermed har jeg også tilkendegivet vores støtte til gennemførelsen.

Vi ser forslaget som en klar forbedring af gældende retstilstand. Det er meget rimeligt at åbne for, at realrenteafgiftpligtige ikke fremover hæmmes i deres bestræbelser for at foretage løbende strukturforandringer. Der er for os ingen tvivl om, at uanset holdningen til realrenteafgiftsloven vil man føle det naturligt, at real-

renteafgiftsloven ikke lægger unødige hindringer i vejen for hverken fusioner eller fissioner.

Vi håber, dette lovforslag hurtigt kan komme gennem udvalgsarbejdet og blive vedtaget her i Folketinget.

Bente Søltøft (SF):

Med de mange sammenlægninger og opdelinger, der sker i bank- og finansverdenen i disse år, er det da forståeligt, at ministeren fremsetter forslaget om succession, således at der ikke pålægges sparere/indskyderne realrenteafgift, hver gang et forsikringsselskab, en pensionskasse eller en bank sammenlægges med andre selskaber eller opdeles i flere selvstændige selskaber. Det er jo ikke indskydernes skyld, at der sker så mange fusioner og fissioner; derfor er vi umiddelbart positive over for dette forslag.

Derimod er forslaget om fritagelse for realrenteafgift, hvor der er tale om ejendomsoverdragelse til medejere, mere problematisk efter SF's opfattelse, selv om samejeforholdet skal være indgået før den 12. marts 1986. I bemærkningerne er anført, at det kan medføre problemer for dem, der har tilsluttet sig kvoteordningen for realrenteafgiftsfri investeringer i fast ejendom, fordi erhvervelsen kan bevirke, at kvotedeltagelsen overtrædes. Man kan da have forståelse for, at ejendomsmarkedet kan have behov for strukturændringer, men ligefrem at fritage ejere af fast ejendom for afgift på dette grundlag virker stærkt overdrevet.

SF vil under udvalgsarbejdet søge at få afklaret, dels hvilke grupper dette forslag begunstiger, dels hvad de provenumæssige konsekvenser er.

Vi kan derimod umiddelbart tilslutte os forslaget om, at hjælpe- og understøttelsesfonde fritages for dobbeltbeskatning med tilbagevirkende kraft fra 1986.

Til slut er der forslaget om udskydelse af rettidig indbetaling af realrenteafgift. Her ønsker SF afklaret forskellen mellem den nuværende frist og den foreslåede – gerne via eksempler fra det praktiske liv.

Skrumsager Skau (V):

Venstre kan fuldt ud tilslutte sig det foreliggende forslag. Det åbner mulighed for en fortsat strukturudvikling i de selskaber, som vi taler om her, nemlig de selskaber, som skal betale